

Reformbehov i det svenska skattesystemet

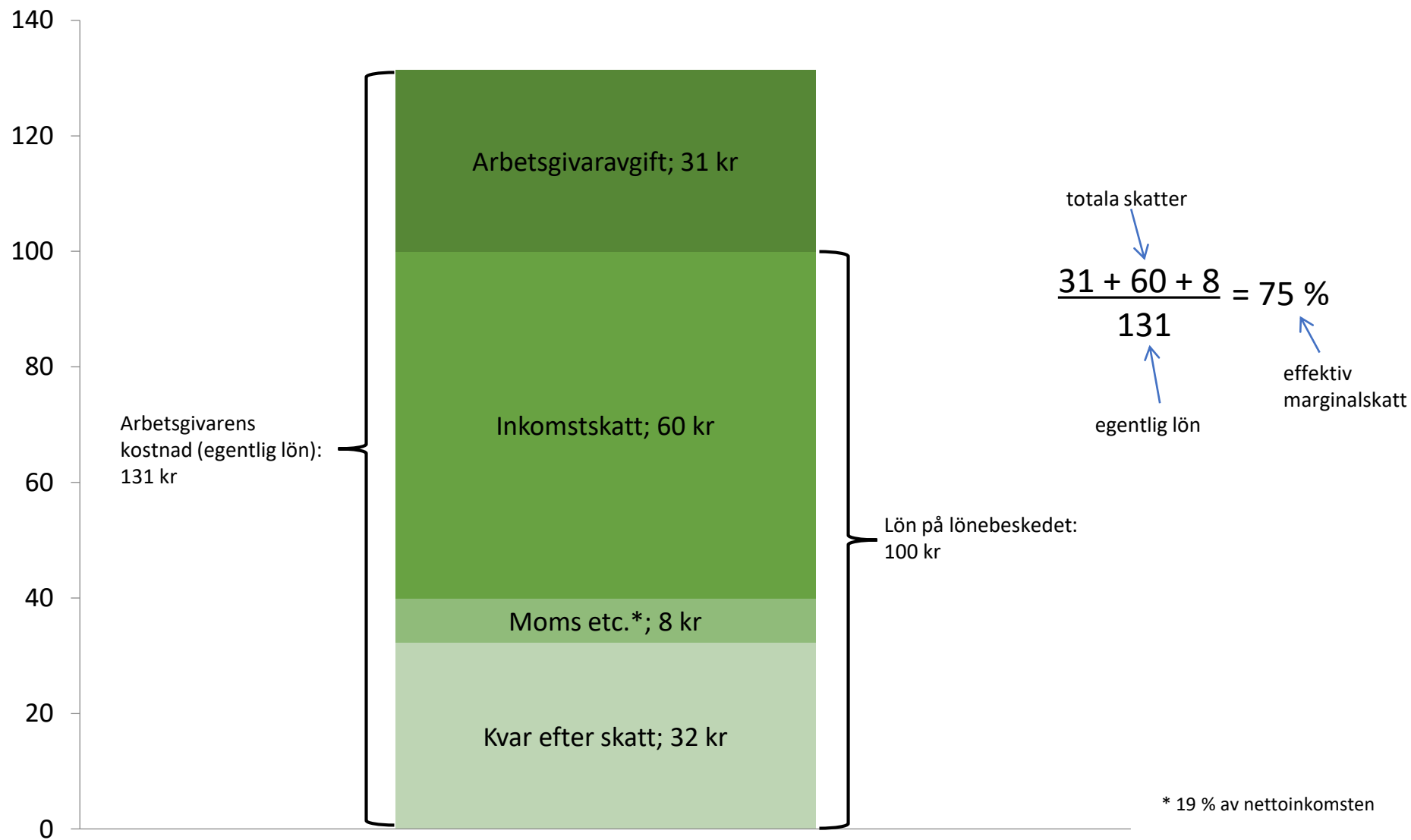
Jacob Lundberg, Timbro

Finanspolitiska rådet

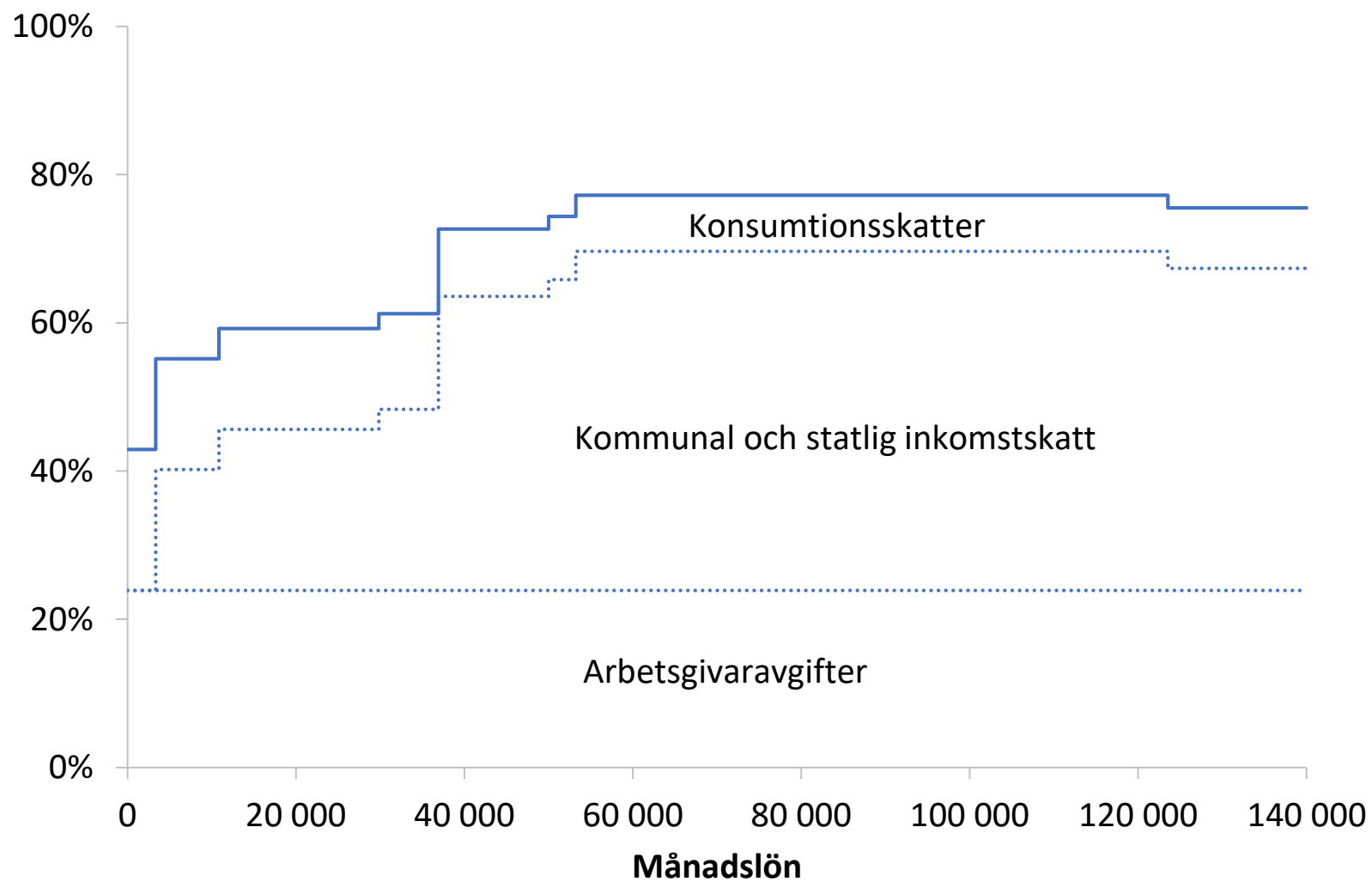
13 juni 2018

Skatt på arbete

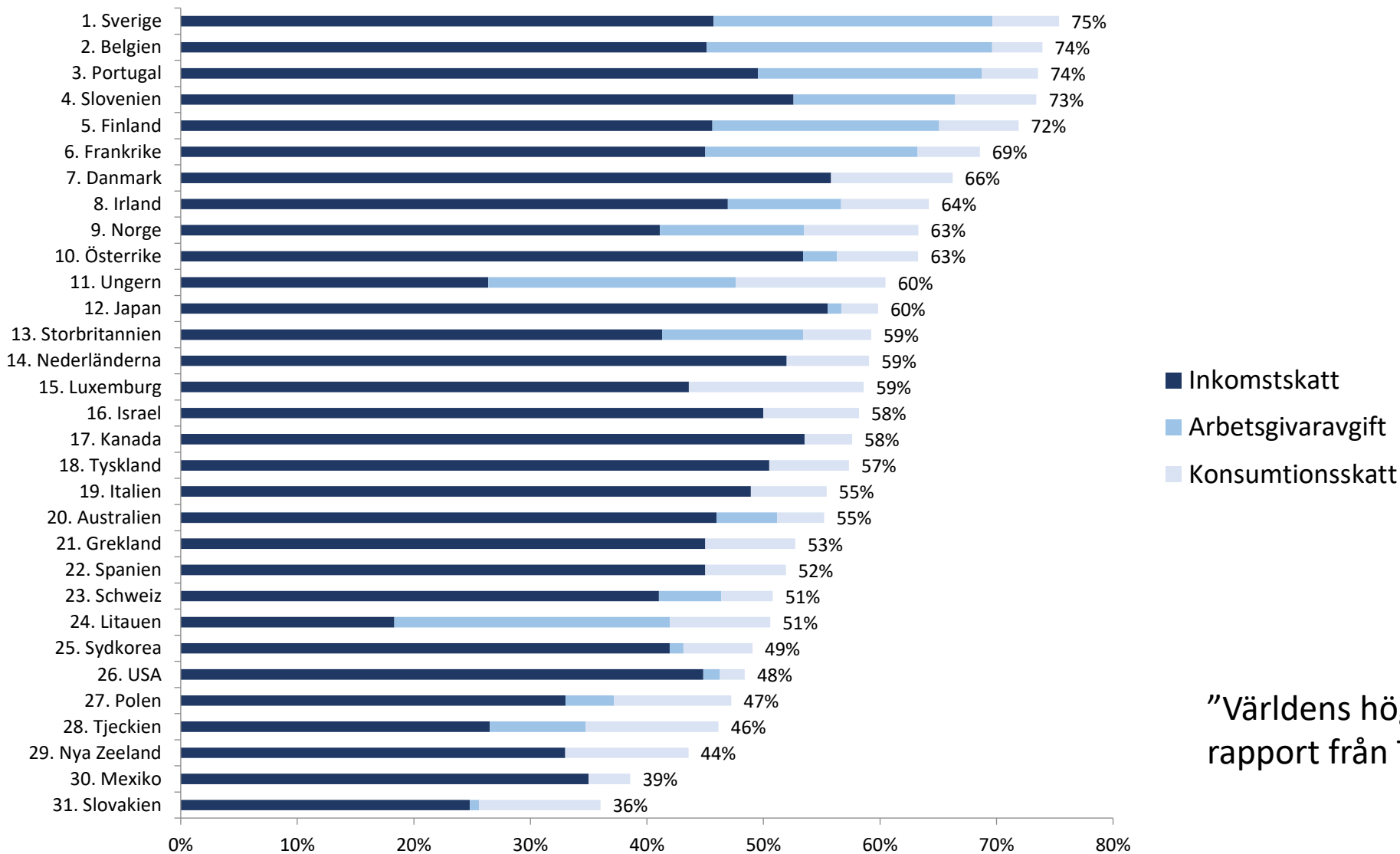
Total marginals katt på höga inkomster

Höga effektiva marginalsatser

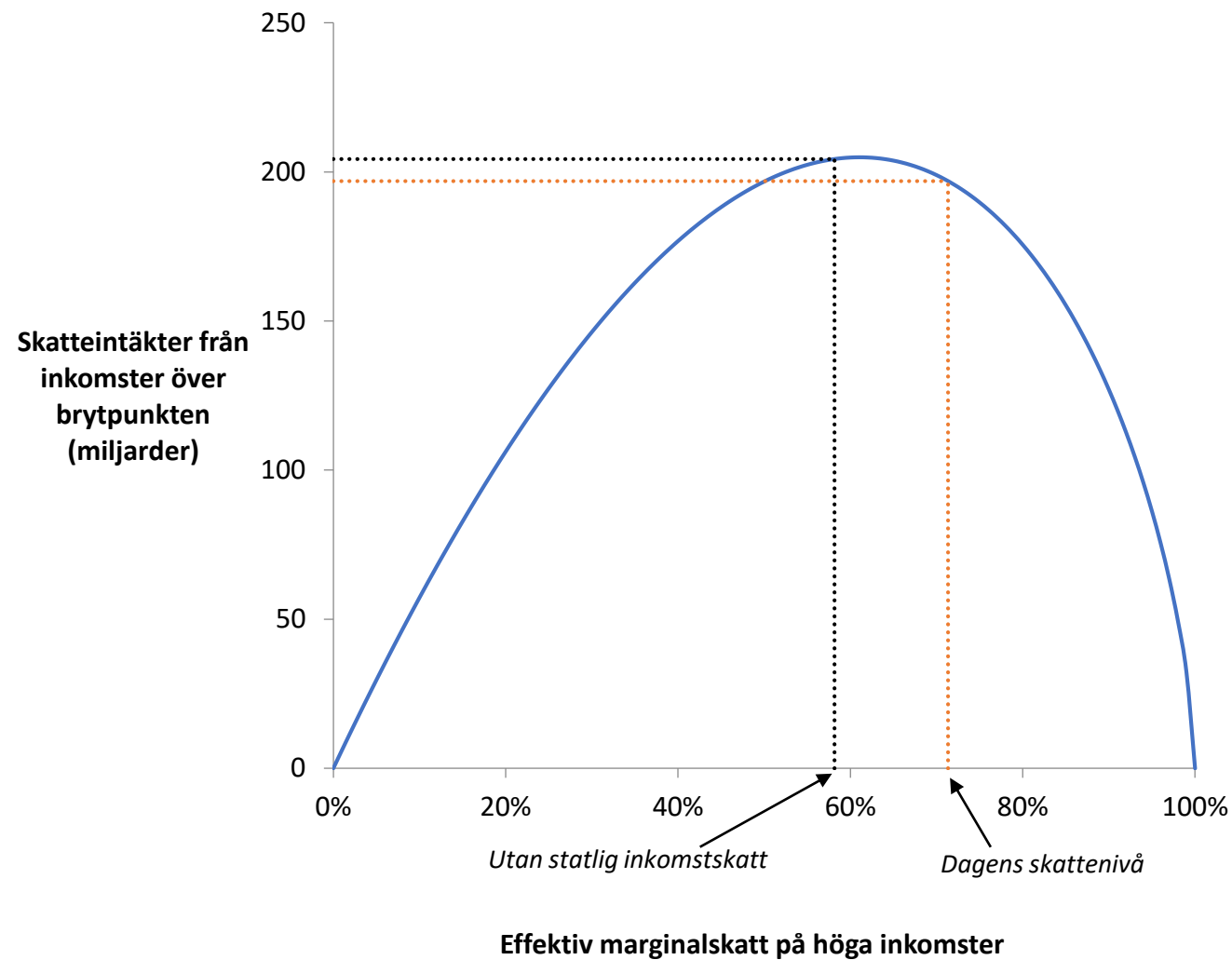

Skatt på höga inkomster internationellt

”Världens högsta marginals katt”,
rapport från Timbro

Lafferkurva för höga inkomster

”Den svenska Lafferkurvan för höga inkomster”,
Ekonomisk debatt

Antaganden:

- Elasticitet 0,2
- Inga inkomsteffekter

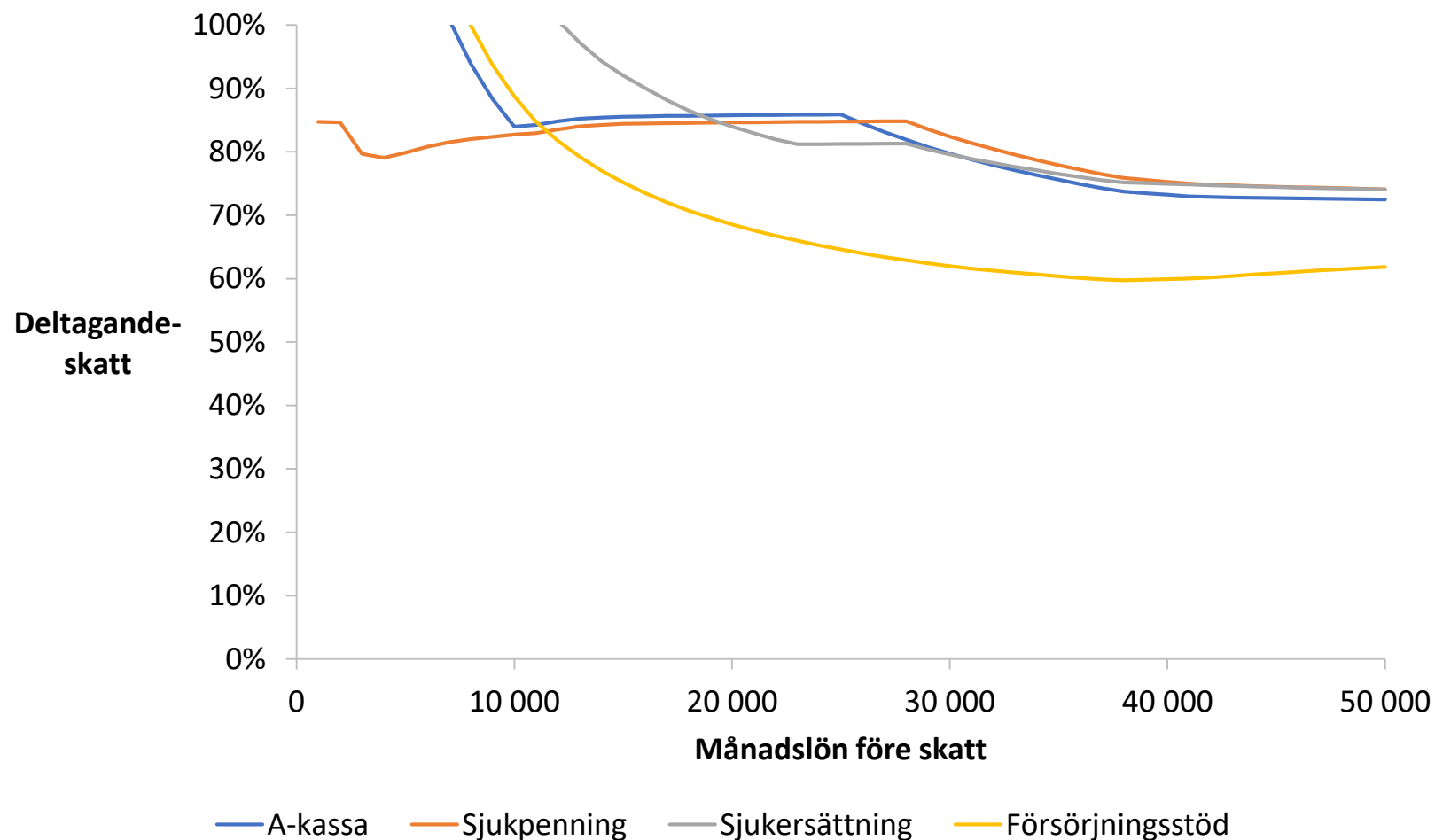
Några skatteförändringar

Reform	Statisk effekt (mdr)	Självfinansieringsgrad	Sysselsättnings-effekt (tusental)
Avskaffa jobbskatteavdraget	81	21%	-128
Höjd kommunalskatt (1 %)	14	43%	-13
Avskaffad statlig skatt	-38	102%	2
Avskaffad värnskatt	-4	167%	0

Källa: Lundberg, Jacob (2017), "Analyzing tax reforms using the Swedish Labour Income Microsimulation Model", working paper, Uppsala universitet

Höga deltagandeskatter

Deltagandeskatt (participation tax rate): Om någon går från bidrag till arbete, hur stor del av vinsten tillfaller staten genom ökade skatteintäkter och lägre bidragskostnader?

”Hur mycket lönar sig arbete i Sverige?”, rapport från Timbro

Problem med skatterna på arbete – skattesatser

- Höga marginalsatser
  - Låg utbildningspremie
  - Svårt att konkurrera om högkvalificerad arbetskraft internationellt
  - Lägre skatteintäkter pga. dynamiska effekter
- Höga deltagandesatser
  - Lönar sig fortfarande dåligt att arbeta för många

Problem med skatterna på arbete – utformning

- Olika förändringar sedan skattereformen (t.ex. skattereduktion för allmän pensionsavgift, jobbskatteavdrag) har lagts på varandra och skapat ett komplicerat skattesystem
- Svårt att förstå grundavdraget och jobbskatteavdraget
- Jobbskatteavdraget är statligt finansierat, men ökar om kommunalskatten höjs – incitament för kommunalskattehöjningar
- Relativt hög marginals katt för den som har både arbets- och bidragsinkomst
- Problem med allmänna pensionsavgiften: tröskeeffekter, utebliven skattereduktion för låginkomsttagare

Reformförslag

- Avskaffa den statliga inkomstskatten
- Dela upp inkomstlaget tjänst i arbetsinkomst och transfereringsinkomst (och ev. pensionsinkomst)
  - Inför högt jobbgrundavdrag på t.ex. 100 000 kr
  - Sänk eller avskaffa grundavdraget för transfereringsinkomst
- Synliggör arbetsgivaravgifterna, döp om till skatt och lyft gärna ut pensionsavgiften

Skatt på kapital

Kapitalskatter snedvrider sparbeslut

- Arbetsinkomster och kapitalinkomster är två helt olika typer av inkomster. Kapitalinkomster uppstår genom att någon avstår omedelbar konsumtion i utbyte mot avkastning på kapitalet.
- Beskattning av kapitalinkomster snedvrider fördelningen av konsumtion över tid. Ju längre in i framtiden man skjuter sin konsumtion, desto högre total beskattning.
- Under vissa antaganden är det samhällsekonomiskt ineffektivt att beskatta kapital. Större skatteintäkter i längden genom att bara beskatta arbete. (Chamley–Judd-resultatet)

Entreprenörskap blir mindre lönsamt

- Traditionell syn: "Överavkastning" beror på monopolvinster och liknande, och kan beskattas högt utan större negativa konsekvenser.
- Entreprenörskapssyn: Entreprenörer är viktiga för långsiktig tillväxt och behöver ha goda villkor. Har ofta välbetalda alternativa karriärer som anställda.
- Påverkar investeringar den tekniska utvecklingen på ett sätt som gynnar fler än företaget som gör investeringen? I så fall är det en positiv externalitet – kan vara optimalt att *subventionera* kapital.

Bolagsskatten minskar investeringarna

- Bolagsskatten minskar avkastningen på investeringar i Sverige – färre investeringar blir lönsamma.
- Kapitalet är internationellt rörligt och söker sig till avkastningen är högst.
- Lägre bolagsskatt $\Rightarrow$ mer investeringar $\Rightarrow$ större kapitalstock $\Rightarrow$ större produktion $\Rightarrow$ högre löner
- Finansdepartementet: "Undersökningarna tyder på att produktionsfaktorn arbete bär en relativt stor andel (större än 50 procent) av bolagsskatten i en liten öppen ekonomi"

Inlåsnings effekter

- Skatt på reavinster gör att skatten blir högre för den som köper och säljer aktier/fonder ofta jämfört med den som köper och säljer mer sällan.
- Skatt på aktieutdelning låser in kapital i bolag.
- Skatt på reavinster vid fastighetsförsäljning skapar trögheter på bostadsmarknaden. Förvärras av stämpelskatten, en ren transaktionsskatt.

Skatt på kapital: Reformförslag

- Halvera bolagsskatten
- Sänk kapitalinkomstskatten till 15 procent för alla kapitalinkomster
- Beskatta egnahemsägare för schablonintäkt av eget boende
- Avskaffa stämpelskatten

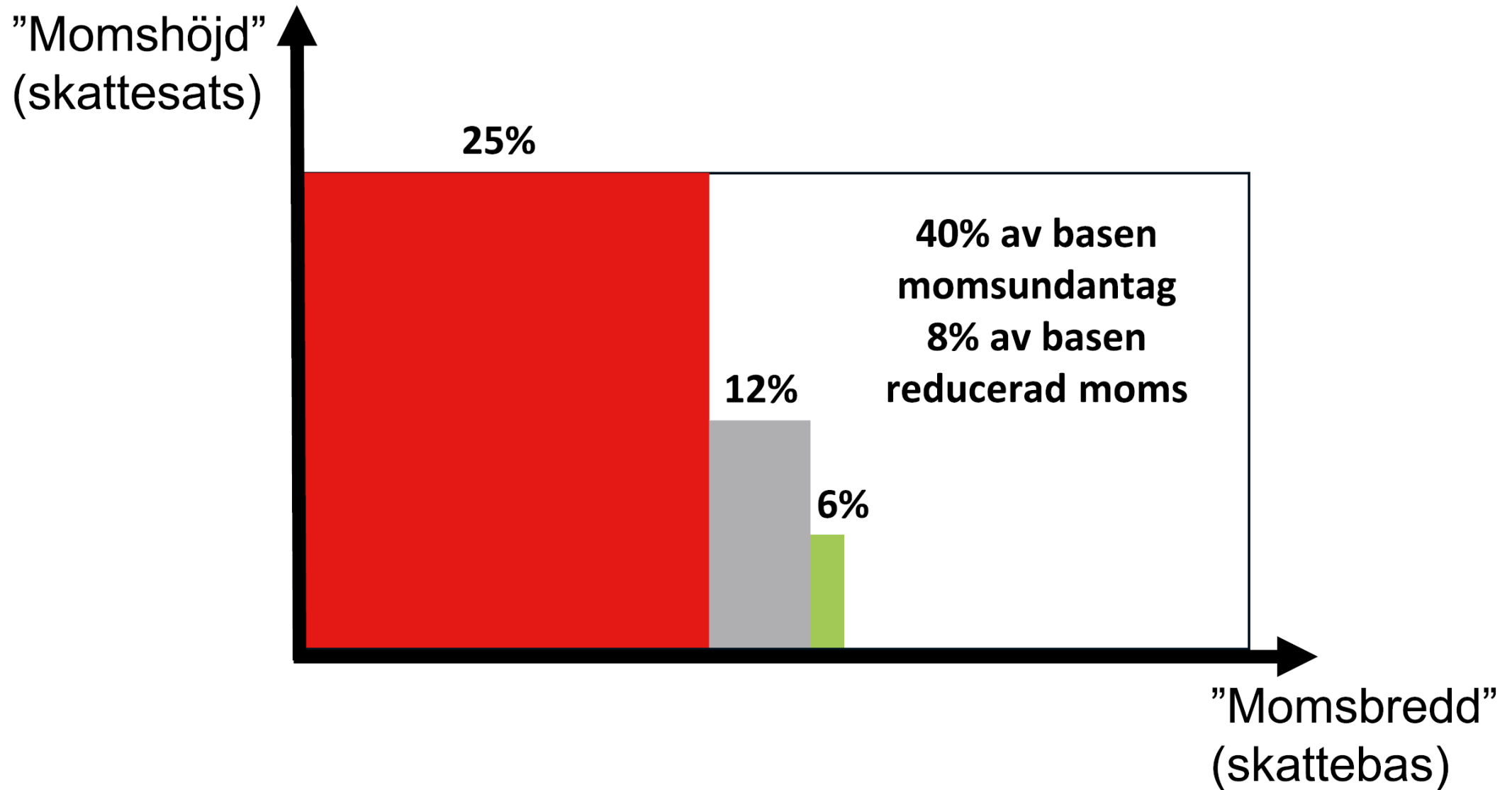
Är investeringssparkontot skattegynnade?

- Schablonavkastningen beskattas med 30 % kapitalinkomstskatt (ersätter konventionell reavinstbeskattning).
- Schablonräntan (1,49 %) lägre än historisk börsavkastning (7–10 %).
- Populär missuppfattning: Alltså är ISK skattemässigt gynnat.
- Men börsavkastningen är högre som kompensation för risk.
- För statens del innebär ISK en mindre, men också mindre riskabel inkomstström.
- Vid övergång till ISK kan staten replikera inkomstströmmen från konventionell kapitalbeskattning genom att låna och köpa aktier.
- Slutsats: För neutral beskattning ska schablonränta = statslåneränta

Skatt på konsumtion

Moms: Problem

- Olika momssatser leder till gränsdragningsproblem och snedvridningar av konsumtionsbeslut
- Stor del av konsumtionen undantagen: bostäder, spel, försäkringar, finansiella tjänster, offentlig sektor

Anna Sandberg Nilsson, "Momsens skattebas och skattesatser" (Svenskt Näringsliv)

Problem med momsundantag

- Får inte dra av ingående moms
- Strider mot syftet med momsen, att den ska skickas vidare till slutkonsument
- Bostadshyror är momsfria, men fastighetsägaren har momskostnad vid t.ex. nybyggnation eller reparation – dold moms
- Incitament för t.ex. banker att utföra tjänster in-house för att slippa momsen
- Kommunernas momsundantag skapar incitament för skattehöjningar (kommunalfinansierad konsumtion relativt sett billigare)

Moms: Reformförslag

- Enhetlig moms
- Breddad momsbas (kräver i regel EU-beslut):
  - Lotterier och vadhållning
  - Bostadshyror (som Österrike)
  - Finansiella tjänster så långt det går (avgifter? nollmoms?)
  - Försäkringar (som Nya Zeeland)
  - Offentlig sektor (som Nya Zeeland)
  - SVT och SR

Problem med punktskatterna

- Bensinskatten är högre än samhällskostnaden enligt Trafikanalys
- Koldioxidskatten högst i världen och högre än de flesta uppskattningar av koldioxidens skadekostnad
- Beskattning av elektricitet går inte att motivera med ekonomisk teori

Slutsatser: Reformbehov

- Lägre marginalsatser
- Omtag i utformningen av inkomstskatten (jobbskatteavdrag etc.)
- Lägre bolagsskatt
- Lägre och enhetlig kapitalinkomstskatt
- Enhetlig moms
- Färre momsundantag (EU)
- Miljöskatter som följer förorenaren betalar-principen
- Avskaffad elskatt

Läs mer i mina Timbrorapporter

- "Platt skatt för högre intäkter"
- "Den kostsamma värnskatten"
- "Världens högsta marginalsatt – en jämförelse av marginalsatterna i 31 länder"
- "Sänkt kapitalskatt: Ökade investeringar och högre tillväxt"
- "Rött ljus för grön skatteväxling"
- "Kommunernas incitament för skattehöjningar"
- "Kommunernas momsundantag"
- "Inte självklart att ISK är skattegynnade" (*Ekonomisk debatt*)

Tack!

timbro.se/skatter

jacoblundberg.se

jacob.lundberg@timbro.se

Jobbskatteavdrag och grundavdrag

Jobbskatteavdraget

Arbetsinkomst per år	Skattereduktion
−0,91 PBB	$(AI - GA) \times KI$
0,91 PBB–2,94 PBB	$(0,91 \text{ PBB} + 0,332 \times (AI - 0,91 \text{ PBB}) - GA) \times KI$
2,94 PBB–8,08 PBB	$(1,584 \text{ PBB} + 0,111 \times (AI - 2,94 \text{ PBB}) - GA) \times KI$
8,08 PBB–13,54 PBB	$(2,155 \text{ PBB} - GA) \times KI$
13,54 PBB–	$\max\{0, (2,155 \text{ PBB} - GA) \times KI - 0,03 \times (AI - 13,54 \text{ PBB})\}$